

частині обґрунтування прирівнення поширення ворожих наративів до колабораціонізму.

Список використаних джерел

1. «ІПСО і люди»: Рена Марутян про смислові війни. Центр протидії дезінформації. 2024. 28.06. URL: <https://cpd.gov.ua/announcement/ipso-i-lyudy-rena-marutyanyan-pro-smyslovi-vijny/> (дата звернення: 06.06.2025).
2. Modrzejewski LtCol Zbigniew. Psychological operations after the Second World War. С. 74-99. URL: <https://securityanddefence.pl/pdf-103237-36119?filename=36119.pdf> (дата звернення: 06.06.2025).
3. Стенлі Дж. Як діє фашизм. Політика «ми» і «вони» / Пер. з англ. Я. Войтка. Київ: Видавнича група КМ-БУКС, 2025. 200 с.
4. Путін опублікував статтю про Україну, у якій апелює до «єдності росіян та українців». Детектор медіа. 2021. 12 липня. URL: <https://detector.media/infospace/article/190048/2021-07-12-putin-opublikuvav-stattyu-pro-ukrainu-u-yakiy-apelyuie-do-iednosti-rosiyan-ta-ukraintsiv/> (дата звернення: 06.06.2025).
5. Дудченко А. «У трусіках, як Ісуса прибили на дошку»: як росіяни 10 років тому створили фейк про «розіп'ятого хлопчика» і які «шедеври» генерують зараз. Вчасно. 2024. 12 липня. URL: <https://vchasnoua.com/news/u-trusikah-iaak-isusa-pribili-na-dosku-iaak-rosiiani-10-rokiv-tomu-stvorili-feik-pro-rozipiatogo-xlopcika-i-iaaki-sedevri-generuiut-zaraz> (дата звернення: 06.06.2025).
6. Ліскович М. Як російські спецслужби причетні до вбивства військових ТЦК. Укрінформ. 2025. 4 лютого. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-ato/3956165-ak-rosijski-specsluzbi-pricetni-do-vbivstva-vijskovih-tck.html> (дата звернення: 06.06.2025).

Пікуля Тетяна Олександрівна,

*професор кафедри теоретичної
юриспруденції Київського національного
економічного університету імені Вадима
Гетьмана, кандидат юридичних наук,
доцент*

ПРАВОВЕ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ ТА ПОВОЄННОГО ПЕРІОДУ

У сучасних умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення інформаційна безпека суспільства набуває критичного значення, оскільки військові дії та гібридні загрози посилюють вразливість державних і цивільних інформаційних інфраструктур. Закон України «Про правовий режим воєнного стану» чітко визначає повноваження органів державної влади й місцевого самоврядування щодо захисту інформаційного простору та гарантування прав і свобод громадян під час введення воєнного стану [1]. Одночасно Указ

Президента України № 64/2022 зобов'язав оперативно впроваджувати заходи кіберзахисту як невідкладні державні інтереси, що вимагає узгодженої взаємодії військових адміністрацій, сектору безпеки і оборони та операторів критичної інфраструктури [2].

Відповідно до рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 травня 2021 року затверджено «Стратегію кібербезпеки України» як основоположний документ державної політики, що закладає принципи стримування, кіберстійкості та міжнародної співпраці, а також визначає ключові напрями посилення спроможностей суб'єктів сектору кібербезпеки для протидії атакам воєнного характеру й кібершпигунству [3]. У період воєнного стану ці положення мають доповнюватися нормами щодо пріоритетного захисту державних електронних систем та безперебійного функціонування засобів комунікації, а після завершення бойових дій – планами відновлення та модернізації за підтримки міжнародних партнерів.

Закон України «Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах» встановлює базові вимоги до об'єктів та суб'єктів захисту інформації, визначає порядок контролю доступу, відповідальність за порушення й механізми міжвідомчої взаємодії [4]. Проте в умовах воєнного стану слід розширити повноваження відповідальних органів, передбачивши прискорені процедури підтвердження відповідності систем критичної інфраструктури вимогам захисту, а також запровадити державний резерв спеціалістів і обладнання для негайного реагування на інциденти.

Відновлення післявоєнного періоду має спиратися на довгострокові програми підвищення кваліфікації державних службовців, кіберспеціалістів і IT-аудиторів, зокрема шляхом створення навчальних центрів при ключових відомствах. Не менш важливим є розвиток медіаграмотності громадян і формування культури інформаційної гігієни задля зниження ризиків дезінформації та ворожої пропаганди.

Лише комплексна реалізація правових, організаційних та технологічних заходів – від негайного захисту в умовах воєнного стану до системної модернізації та навчання у повоєнний час – забезпечить стійкість інформаційного простору держави та безпеку громадян від поточних і майбутніх кіберзагроз.

Отже, забезпечення інформаційної безпеки суспільства в умовах воєнного стану та в повоєнний період потребує злагодженої роботи державних органів, чітких правових норм, оперативних технологічних рішень і системи навчання фахівців, а також підвищення медіаграмотності громадян; лише така комплексна стратегія – від пріоритетного захисту критичної інфраструктури й швидкого реагування на кібератаки до довгострокових програм відновлення, модернізації та просвітницьких ініціатив — здатна гарантувати стійкість інформаційного простору та безпеку держави й кожного її громадянина.

Список використаних джерел

1. Про правовий режим воєнного стану : Закон України від 12.05.2015 р. № 389-VIII. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/389-19> (дата звернення: 16.05.2025 р.).

2. Про введення воєнного стану в Україні : Указ Президента України від 24 лютого 2022 р. № 64/2022. Офіційне інтернет-представництво Президента України. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/642022-41397> (дата звернення: 16.05.2025 р.)

3. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 травня 2021 р. «Про Стратегію кібербезпеки України» : Указ Президента України від 26.08.2021 р. № 447/2021. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/447/2021> (дата звернення: 16.05.2025 р.).

4. Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах : Закон України від 05.07.1994 р. № 80/94-ВР. ІПС «ЛІГА:ЗАКОН». URL: https://ips.ligazakon.net/document/z008000?ed=2020_06_04 (дата звернення: 16.05.2025 р.).

Тараніч Євген Анатолійович,
*викладач кафедри поліцейської діяльності
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук*

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ ЯК СКЛАДОВА НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Проблема забезпечення прав людини та національної безпеки для сучасної України є пріоритетною. Як відомо, права людини є невід'ємним надбанням всіх людей, незалежно від раси, кольору шкіри, статі, мови, релігії, національного чи соціального походження, або будь-яких інших обставин. Права людини включають право на життя і свободу, свободу від рабства та тортур, свободу переконань та їх вільне вираження, право на працю та освіту й багато інших. Вказані права повинні мати всі люди, без будь-якої дискримінації. При цьому права людини розглядаються паралельно з обов'язками. Порушення цього правила призводить до зловживання правами і свободами, негативних наслідків для соціуму і держави, загрожує національній безпеці.

Зміст національної безпеки охоплює безпеку людини, суспільства і держави. Особиста безпека передбачає наступне: відсутність загроз від будь-кого у межах кордонів держави; використання громадянами всіх, передбачених конституцією прав; верховенство закону, юридична рівність та справедливість; можливість брати участь у суспільному житті та реалізувати всі законні інтереси.

Вказаним правам і свободам можуть загрозувати різні фактори. Національній безпеці загрожує війна, що веде Росія проти України, корупція, несправедливість, глибоке розшарування суспільства на багатих і бідних, до числа останніх вже належить більшість громадян. Нині особливої гостроти набуває загроза криміналізації суспільних відносин, поява нових